ईदृशश्चाप्यगस्त्यो हि कथितस्ते मयाऽनघ । ब्रवीम्यहं ब्रूहि वा त्वमगस्त्यात् क्षत्रियं वरं ।
॥ भीष्म उवाच ॥ उत्युक्तः स तदा तूष्णीमभूद्वायुस्ततो ऽब्रवीत् । शृणु राजन् वशिष्ठस्य मुख्यं कर्म्म यशस्विनः ।
आदित्याः सत्रमासन्त सरो वैखानसं प्रति । वशिष्ठं मनसा गत्वा ज्ञात्वा तत्तस्य गौरवं । ७२८०
यजमानांस्तु तान् दृष्ट्वा सर्व्वान् दीक्षानुकर्षितान् । हन्तुमैच्छन्त शैलाभाः खलिनो नाम दानवाः ।
अदूरात्तु ततस्तेषां ब्रह्मदत्तवरं सरः । हता हता वै तत्रैते जीवन्त्याप्लुत्य दानवाः ।
ते प्रगृह्य महाघोरान् पर्व्वतान् परिघान् द्रुमान् । व्यलोडयन्त सलिलमुत्थितं शतयोजनं ।
अभ्यद्रवन्त देवांस्ते सहस्राणि दशैव हि । ततस्तैरर्द्दिता देवाः शरणं वासवं ययुः ।
स च तैर्व्यथितः शक्रो वशिष्ठं शरणं ययौ । ततो ऽभयं ददौ तेभ्यो वशिष्ठो भगवानृषिः । ७२८५
तदा तान् दुःखितान् ज्ञात्वा आनृशंस्यपरो मुनिः । अयत्नेनादहत् सर्व्वान् खलिनः स्वेन तेजसा ।
कैलासं प्रस्थिताश्चैव नदीं गङ्गां महातपाः । आनयत्तत् सरो दिव्यं तया भिन्नश्च तत्सरः ।
सरो भिन्नं तया नद्या सरयूः सा ततो ऽभवत् । हताश्च खलिनो यत्र स देशः खलिनो ऽभवत् ।
एवं सेन्द्रा वशिष्ठेन रक्षितास्त्रिदिवौकसः । ब्रह्मदत्तवराश्चैव हता दैत्या महात्मना ।
एतत् कर्म्म वशिष्ठस्य कथितं हि मयाऽनघ । ब्रवीम्यहं ब्रूहि वा त्वं वशिष्ठात् क्षत्रियं वरं । ७२९०

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्व्वणि आनुशासनिके पर्व्वणि पवनार्ज्जुनसंवादे पञ्चपञ्चाशदधिकशततोऽध्यायः ॥ १५५ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ इत्युक्तस्त्वर्ज्जुनस्तूष्णीमभूद्वायुस्ततोऽब्रवीत् । शृणु मे हैहयश्रेष्ठ कर्म्माचेः सुमहात्मनः ।
घोरे तमस्ययुध्यन्त सहिता देवदानवाः । अविध्यत शरैस्तत्र स्वर्भानुः सोमभास्करौ ।
अथ ते तमसा ग्रस्ता निहन्यन्ते स्म दानवैः । देवा नृपतिशार्दूल सहैव बलिभिस्तदा ।
असुरैर्व्वध्यमानास्ते क्षीणप्राणा दिवौकसः । अपश्यन्त तपस्यन्तमत्रिं विप्रं तपोधनं ।
अथैनमब्रुवन् देवाः शान्तक्रोधं जितेन्द्रियं । असुरैरिषुभिर्व्विद्धौ चन्द्रादित्याविमावुभौ । ७२९५
वयं बध्यामहे चापि शत्रुभिस्तमसा वृते । नाधिगच्छाम शान्तिञ्च भयात्त्रायस्व नः प्रभो ।
॥ ऋषिरुवाच ॥ कथं वक्ष्यामि भवतस्तेऽनुवंश्चन्द्र मा भव । तिमिरघ्नश्च सविता दस्युहन्ता च नो भव ।
एवमुक्तस्तदाऽत्रिर्व्वै तमोनुदभवच्छशी । अपश्यत् सौम्यभावाच्च सोमवत् प्रियदर्शनः ।
दृष्ट्वा नातिप्रभं सोमं तथा सूर्य्यञ्च पार्थिव । प्रकाशमकरोदत्रिस्तपसा स्वेन संयुगे ।
जगद्वितिमिरञ्चापि प्रकाशमकरोत्तदा । व्यजयच्छत्रुसङ्घांश्च देवानां स्वेन तेजसा । ७३०
अत्रिणा दह्यमानांस्तान् दृष्ट्वा देवान्महासुरान् । पराक्रमैस्तेऽपि तदा व्यत्यघ्नन्नत्रिरक्षिताः ।
उद्भावितश्च सविता देवास्त्राता हतासुराः । अत्रिणा त्वथ सामर्थ्यं कृतमुत्तमतेजसा ।
द्विजेनाग्निद्वितीयेन जपता चर्म्मवाससा । फलभक्षेण राजेंद्र पश्य कर्म्माचिणा कृतं ।
तस्यापि विस्तरेणोक्तं कर्म्माचेः सुमहात्मनः । ब्रवीम्यहं ब्रूहि वा त्वमत्रितः क्षत्रियं वरं ।
इत्युक्तस्त्वर्ज्जुनस्तूष्णीमभूद्वायुस्ततोऽब्रवीत् । शृणु राजन् महत् कर्म्म च्यवनस्य महात्मनः । ७३०५
अश्विनोः प्रतिसंश्रुत्य च्यवनः पाकशासनं । प्रोवाच सहितो देवैः सोमपावश्विनौ कुरु ।